

สังคมไทยกับกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

นายรัชชัย รักษาพันธ์

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

สังคมไทยเป็นสังคมที่ให้ความเคารพนับถือผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอันดีงาม นั่นก็เพราะคนไทยมีนิสัยอ่อนน้อมถ่อมตน ให้เกียรติ ยกย่อง และกตัญญูต่อผู้อาวุโส ซึ่งได้รับการปลูกฝังนิสัยเหล่านี้มาอย่างช้านาน ประเทศไทย ยังได้กำหนด “วันผู้สูงอายุแห่งชาติ” รวมไว้กับวันขึ้นปีใหม่ไทยหรือวันสงกรานต์ วันที่ 13 เมษายนของทุกปี ซึ่งกิจกรรมนอกจากจะมีการตักบาตรทำบุญ กิจกรรมอันดับต้นๆ นั้น ก็คือการรดน้ำดำหัวขอพรจากผู้สูงอายุ ผู้หลักผู้ใหญ่ ที่นับถือนั่นเอง ข้อมูลจากองค์การสหประชาชาติพบว่า สัดส่วนประชากรสูงอายุของไทย จะเพิ่มจากประมาณร้อยละ ๘ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นประมาณร้อยละ ๑๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือใช้เวลาเพียงประมาณ ๒๐ ปี ในการเพิ่มสัดส่วนประชากรสูงอายุเป็นเท่าตัว ในขณะที่ประเทศพัฒนาแล้ว ส่วนใหญ่ใช้เวลาประมาณ ๗๐ ปี ถึงกว่า ๑๐๐ ปี นั่นก็หมายความว่าประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

แนวโน้มที่จะมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ผู้สูงอายุจึงเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจและควรได้รับการดูแลที่เพิ่มขึ้นด้วย และด้วยวิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนไป คนไทยทำงานนอกบ้านไม่มีเวลาดูแลผู้สูงอายุด้วยตัวเอง จึงมีการดูแลผู้สูงอายุในลักษณะเป็นการรับเลี้ยงผู้สูงอายุที่บ้าน ซึ่งบรรดาลูกหลานก็จะมีภาระจ้างพนักงานให้ดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน หลายครั้งจะเห็นข่าวทางสื่อต่างๆว่า ผู้สูงอายุไม่ได้รับการปฏิบัติที่ถูกต้องหรือเหมาะสมจากผู้ที่ได้รับจ้างดูแล เช่น ให้กินยานอนหลับ ทำร้ายร่างกายหรือทำร้ายจิตใจ เป็นต้น ดังนั้นเพื่อการคุ้มครองสุขภาพของผู้สูงอายุ กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศให้ กิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และคณะกรรมการสาธารณสุข ได้ออกคำแนะนำ เรื่อง แนวทางการควบคุมการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

ในทางปฏิบัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพิจารณานำหลักเกณฑ์วิธีการในคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขไปออกเป็นข้อกำหนดของท้องถิ่นเพื่อใช้ควบคุมกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านให้เหมาะสมกับพื้นที่ ผู้ประกอบกิจการเองก็ต้องขออนุญาตประกอบกิจการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น ขณะเดียวกันผู้ว่าจ้างหรือผู้รับบริการก็ต้องเลือกใช้บริการจากผู้ประกอบกิจการที่มีใบอนุญาต และต้องมีความระมัดระวังในการเลือกใช้บริการ และหากพบว่าผู้ประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านไม่มีใบอนุญาตในการประกอบกิจการ สามารถร้องเรียนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เปรียบเทียบปรับและดำเนินคดี ซึ่งโทษของการประกอบกิจการฯโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ คือ จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนผู้ประกอบกิจการรายใดได้รับใบอนุญาตแล้ว แต่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของ

ท้องถิ่นหรือเงื่อนไขในใบอนุญาต องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นก็สามารถเปรียบเทียบปรับได้ ตามมาตรา ๗๖
แห่ง พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ คือ ปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท

.....